

VOIA MEA
E UN FIR
DE IARBĂ

MATTIAS TIMANDER

Un șorecar încălțat zbură deasupra mlaștinii și ateriză pe undeva. Ochise lemingi și șoareci de câmp, iar acum se simțea sătul. Mlaștina mirosea a ienupăr și-a ierburi stătute. Colo sus, perdeaua de nori dezvelise conturul albastru abrupt al muntelui cu masivul din spate și se vedea și barca lui Tage pe lac. Era tihnă, iar în sat careva, poate Fjällborg, mânuia un fierăstrău, de n-o fi fost un despicător de lemne.

De la casa mea n-aveai mult de urcat pe costișă ca să cuprinzi cu privirea jumate din vale și masivul din partea ailaltă. Și de-o țineai tot așa dincolo de linia copacilor, intrai în zona alpină. Jos, în direcția opusă, erau satul și casa mare, la care s-ajungea pe-un drum aproape îngropat, cu smocuri de iarbă înaltă. Îl mai cârpeau uneori, erau perioade și perioade, ținea cumva și de toanele lui Fjällborg. Iarna mai ieșea câteodată și Tage cu plugu' de zăpadă. Cum s-ar zice, oamenii de-aici dădeau și primeau, iar de-ți trebuia o mașină, negreșit găseai pe cineva care mergea oricum în oraș. Da' uite că mai era și câte unu' care poate n-avea la fel de mult de dat, spre osebire de Anders și Carola sau chiar de Fjällborg.

Până-n oraș fusesem doar o dusă și-o venită, îmi făcusem provizii și-mi umplusem bătrânu' Volvo cu supă. Și fără cafea mai rămăsesem, asta mă-mboldea să-mi urnesc fundu' la drum. Îmi luam strictu' de la Konsum și ce mai puteam ține la congelator. De descurcat se descurcă omu' totdeauna, adesea cu mai puțin decât ar crede. De mure pitice și merișoare pentru terci și de carne de elan mi-era plin congelatoru', iar vara mergeam la pescuit. Rar îmi făceam de mâncare și dac-aveam noroc primeam în casa mare.

Am rămas o vreme-n mașină, în parcare de jos de lângă șosea, de unde se ia curba spre satu' nostru. Șorecaru'

a țâșnit din pin când am trântit ușa șoferului. De jos din sat se-auzea fierăstrăul sau o fi fost despicătoru' de lemne mergând întruna. Am încuiat mașina și-am urcat pe jos ultima bucată până la mine, ultima casă înainte de pădure și de munte.

Am pus lemne-n sobă, de pin, scot al naibii de multă funingine și nici nu ard așa bine, e musai să fie mestecăn, nu altceva. Mestecănu' de munte, cu lemnul lui tare, i-așa mlădios că ți-e drag să-nfigi securea-n el după ce s-a uscat. Și pe urmă să-ți scoți geaca Helly Hansen¹ când ai izbutit să faci o căldură bună în sobă.

Am mai adus lemne-n stivă și-mi creștea inima să le văd așa frumos rânduite la mine-n șopron. I-am povestit și ei când m-am dus în casa mare și-a zis că mai mult ca sigur Tage trecuse pe la mine de-a mai umplut șopronu'. Și-a mai zis că era musai să se meargă degrabă-n pădure fiindcă n-o poți duce mult timp numa' cu lemn cumpărat, iar curentu-i scump. Mi-am zis că-n pădure o să și merg de la ea. Muncă grea și-n pantă. Da' nici curent electric nu poți consuma în neștire.

¹ Brand norvegian specializat în producția de îmbrăcăminte și echipament sportiv.

Ea a zis când m-am dus din nou în casa mare ia pun-te
și te-ntindeai acolo pe canapea. Și-ai văzut că-s și mugurarii
acu' la noi în pin, ia uită-te, mi-a zis. Stăruia un miros plăcut
de mesteacăn și mucegai. Și de la dogoarea sobei.

Pe podeaua din casa mare se zăreau urmele anilor
de necurmată trecere înăuntru-afară. Îți lăsaî pantofii în
picioare când te duceai la șopronu' de lemne că oricum
făceai două drumuri. Tavanu' înnegrit. Culoarea catranului,
al cărui miros încă se simțea. Era cam întuneric înăuntru,
da' plin de obiecte lucrate de mână și de ceramică ABF² pe
pereți. Privirea se plimba de-a lungu' broderiilor. Pe asta
n-am mai văzut-o, am zis. O avem de la Per, a zis ea, l-ai
cunoscut pe Per, stai să văd când a murit.

La casa mare mergeai și din datorie. Dădeai și primeai.
Firește că-i mai făceam cumpărăturile și-i aduceam lemne.
Ea mă poftea la cafea și la masă și așa mai aflam ultimele
vești, iar pe urmă tăcerea și răgazu' pe canapea. Lucrurile
se cumpăneau cumva.

Arde-un foc ceva în sat, am zis. Păi da, de la Fjällborg
e, a zis ea, și tocmai stăteam să mă-ntreb cu ce-o fi dând
foc de s-a stârnit atâta funingine. Și-un fum așa negru și
tocmai îmi ziceam că nu mă taie capu' de ce n-o aprinde cu
benzină normală că e muult mai curată. Stăteam în pridvor
și-a trebuit să intru-n casă de groaznic ce duhnea. Da' el a
fost mereu un om greu de-nțeles și negreșit Anders i-a zis
oarece. Iar Fjällborg s-a luat după el. Că doar Anders nu-i
de-aici. A zis ea.

² Arbetarnas Bildningsförbund (Federația educațională a lucrătorilor), fondată în 1912 de diverse organizații sindicale pentru a promova activități culturale și studiul informal.

Am speriat iar șorecaru' când mergeam pe scurtu' drum pietruit pân-acasă. Pare-se că Tage văzuse un vultur când se dusesese-n pădure după lemne, așa mi-a zis ea, da' nu era chiar sigur fiindcă atunci când marele pescar se pune pe povestit nu-i mai ajung brațele. Mai era un drum de la casa mare, de-a lungu' râului și trecând de grămada ceea de pietre unde acuma se ridică prafu', iar cândva curgeau șuvoaie dar. Căprioarele își au culcușurile colo sus în pădure, de partea ailaltă a drumului.

Curând se făcea toamnă, iar culorile aveau să se întindă din vale până la linia copacilor. Într-o parte a muntelui, se vedea din șosea, intrase o boală-n copaci de-i încenușase. Grămada de pietre și ea cenușie. Cam pe-acolo și-are Tage casa. Construcția-i leit casa mea, da' curtea-i e plină de mașinării și alte lucruri de folos. El meșterește de zor pentru toți.

Stând așa în casa mea pe-amurgite, mi-am amintit de când eram copil. Nu era de colea, la două' de ani și mai bine, să poți începe a-ți vedea copilăria cu ochii de adult. Doaamne, cât mai goneam pe-aici prin sat. Devenise aproape căminul nostru, deși locuiam de fapt la oraș. Sfârșiturile de săptămână erau casa din sat. Eram bun la școală, da' abia așteptam vinerea, când venea taică-miu să mă ia în bătrânu' Volvo și ne porneam la drum. Pesemne școala mă cam plictisea, cu toate că eram preferatul doamnei.

Restul clasei se văitau întruna de teme. Ale mele erau gata cel mai adesea înainte de sfârșitul orelor. După aia, puteam sta acasă s-asculț radioul până târziu. Eram un copil cu suflet de bătrânel, oricum așa ziceau ei. Da-mi plăceau și jocurile pe calculator, iar favoritu' era Alfons Åberg³, unde te-nvârteai într-un castron cu terci și-adunai merișoare.

Ești de-a dreptu' fanatic cu ascultatu' ăsta la radio, îmi mai zicea taică-miu când mă vedea dimineața, eu treaz fiind de la șase. Gândurile-mi roiau în cap când discutau literatură și politică. Altfel, la școală nu intrasem în contact cu literatura. Țin bine minte doar o dată când doamna ne-a zis să mergem la biblioteca școlii să-mprumutăm o carte la alegere, iar eu am găsit una care-mi păru interesantă, se chema *Ca tăietorii de lemne*⁴. N-am mai ajuns s-o citesc vreodată c-a zis, doamna însăși, că era prea groasă. Vei fi fiind tu moșnegel, da' nu se citește Thomas Bernhard într-a cincea, a zis ea. Pe vremea aia încă nu pricepusem că nu

³ Personajul principal al unor serii clasice de benzi desenate create de Gunilla Bergström începând cu anul 1972.

⁴ Titlul versiunii românești din 2025, semnată de Daniela Ștefănescu, a romanului german *Holzfällen* (1984) de Thomas Bernhard, tradus în suedeză de Jan Erik Borlind sub titlul *Skogshuggning* (2007).

eram ca ăi de-un leat, ci cu suflet de bătrânel, cum spuneau ei. Da' pe urmă mă-ntrebau și ei uneori tu ești homo sau ce, cum se zicea.

Da-n sat se făcea mereu liniște la mine-n cap. Nu mă mai gândeam atâta, era mereu de lucru la lemne sau de dat o raită pe la casa mare să văd cum stau lucrurile. Ori mă porneam la drum și mă prefăceam că stau pe vreo piatră să cuget și-mi închipuiam că-s cineva. Privitul păsărilor. Apropierea de elan. Sentimentul pe care-l avusesem din-totdeauna c-aici era acasă. Maică-mea și taică-miu nu se gândeau nicicând la sat și la ce-nsemna, îmi ziceam. Viața lor de la oraș era cumva soluția trebuitoare ca să poată fi ei înșiși în sat de cum aveau liber. La oraș, eram toți trei așa prinși cu-ale noastre, maică-mea și taică-miu cu serviciu' și gătitu', iar eu cu școala și numa' când veneam în casa din sat băgai de seamă că suntem o familie.

E frumos aici în sat și mă-mpăcam bine cu singurătatea casei mele. Nici nu ești vreodată chiar singur că oamenii de-aici se văd unu' pe altu' și cafeaua-i mereu pe masă când mergi în vizită. Ți-aduci aminte, mi-a zis ea când am fost în casa mare, când erai mic ai spus că vrei să locuiești aici. Doaamne, ce-am mai râs și ne-am gândit că nu ești ca toți copiii. Din toate câte le puteai visa, ai vrut să locuiești aci în sat. A zis ea. Și când te gândești c-așa a și fost pân' la urmă.

Iar când am preluat aici după taică-miu și maică-mea și se sfârșise cu zilele de huzur, noua viață-mi păru la rându' ei destul de firească. Ția trei ani au trecut repede și-am fost prins cu toată munca de la casă. Și cu satul. Cu tot ce însemna el. Cum s-ar zice, mi-am făcut niște obiceiuri aici. Lemnele, pescuitu' câteodată, meșteritu-n casă și prin împrejurimi, mersu' periodic în sat să ne mai sfătuim. Cel mai adesea mă culcam devreme, poate mă mai uitam la vreun film, da' oricum la zece eram în pat. Aci-n pădure e tihnă și beznă și dormi ca un prunc, cu brațele-ntinse, nu ca-n oraș unde mereu ești așa stresat. Pițigoii mari când se reped în hrănitoarea din curte sunt ăia care te deșteaptă acumă. S-au învățat și să bată-n geam când li se termină semințele.

Iar cafeaua-i pusă-n aparat de cu seară, poți s-apeși direct pe ON. Îți tragi dintr-o mișcare geaca Helly Hansen pe pielea caldă încă de somn, îți pui ghetele de scuter și ieși să te piși. Apoi îți faci planurile zilei, dacă să ieși pe lac să-ntinzi plasele. Îți bei cafeaua ascultând canalu' patru, *Sună și-ți punem melodia* era bine'nțele o bucurie a dimineților de sâmbătă. Și poate te duci să pui o nouă bilă cu semințe-n hrănitoare. Ca s-aibă și ei.

Pe urmă te-așezi pe taburet, în pridvor, poate-ți bei cafeaua acolo, îți deschizi nasturii cămășii de bumbac și-ți împingi șapca mai sus pe frunte când arde soarele. Poate chiar ești nițel iubitor de viață. Uneori, Tage avea ceva de lucru pentru mine la firmă, îl puteam ajuta. Duceam turiștii, iar o dată când a fost de montat o rețea de înaltă tensiune, a prins o comandă să pună macadam.

Da' pe urmă îmi lăsam timp să-mi revin. Să mă lungesc pe canapeaua din casa mare și să mă uit fix în tavan. Tu ești un adevărat Kronblom⁵, băiete, a zis ea o dată, și mi-a făcut din ochi.

⁵ Personajul principal al benzilor desenate create începând cu 1927 de Elov Persson, continuate de fiul și ulterior de nepotul său până în prezent. Un fermier de vreo șaizeci de ani, celebru pentru predilecția pentru statul pe canapea.